

CSI
FLANDERS
Stimuleert innovatie
in het middenveld

Lokale overheid en lokaal middenveld

Raf Pauly en Filip De Rynck
UGent

@CSIFlanders / #CSIFlanders

www.middenveldinnovatie.be

KVS 30/08/2018

Waar hebben we het over?

- Onderzoek op het lokale niveau: drie lagen
- Wat heet ‘lokaal’?
- Een overheid in verschillende rollen: resultaten uit de survey
- Informatie uit de focusgroepen
- Aanzet tot besluiten

Onderzoek in drie lagen

1. Survey – resultaten
2. Focusgroepen in vijf gemeenten
3. Case – onderzoek: grotere steden, cases in gemeenten

Wat is lokaal?

Relaties tussen “Vlaamse” en “lokale” bevraging

Vlaams	Hoofdzakelijk gesubsidieerd door Vlaamse overheid
	‘Vlaams’ actief
Lokaal	‘Lokaal actief’
	Lokale afdelingen (indirect gesubsidieerd)

Relaties tussen “Vlaamse” en “lokale” bevraging

Vlaams	Hoofdzakelijk gesubsidieerd door Vlaamse overheid
	‘Vlaams’ actief
Lokaal	‘Lokaal actief’
	Lokale afdelingen (indirect gesubsidieerd)

Vlaamse niveau bevat deel van middenveld dat ook **lokaal/regionaal** actief is, maar hoofdzakelijk door **Vlaamse overheid** gesubsidieerd (Kansarme kinderen en jongeren, Samenlevingopbouw, Welzijnsorganisaties,...)

CSI: Vlaams	Mapping	Survey
Socio-Cultureel	1741	343
Welzijn	575	121
Sociaal-Economie	159	32

Relaties tussen “Vlaamse” en “lokale” bevraging

Vlaams	Hoofdzakelijk gesubsidieerd door Vlaamse overheid
	‘Vlaams’ actief
Lokaal	‘Lokaal actief’
	Lokale afdelingen (indirect gesubsidieerd)

Vlaamse niveau bevat deel van middenveld dat ook **lokaal/regionaal** actief is, maar hoofdzakelijk door **Vlaamse overheid** gesubsidieerd (Kansarme kinderen en jongeren, Samenlevingopbouw, Welzijnsorganisaties,...)

Lokaal is niet gelijk aan gemeentelijk

- Sterke aanwezigheid van deelgemeente
- Regionale patronen (vb. Bornem: Klein-Brabant)

CSI: Vlaams	Mapping	Survey
Socio-Cultureel	1741	343
Welzijn	575	121
Sociaal-Economie	159	32

De lokale overheid...

- ...controleert de werking van uw lokale organisatie
- ...controleert of uw financiën op orde zijn
- ... controleert de prestaties van uw organisatie
- ... vraagt naar uw maatschappelijke impact
- ... is een partner waarmee uw organisatie inhoudelijk samenwerkt
- ... is een onmisbare financieringsbron
- ... komt inhoudelijk niet tussen in de werking van uw organisatie
- ... laat uw organisatie autonoom zijn eigen doelstellingen nastreven
- ... staat toe dat uw organisatie beleidskwesties aankaart

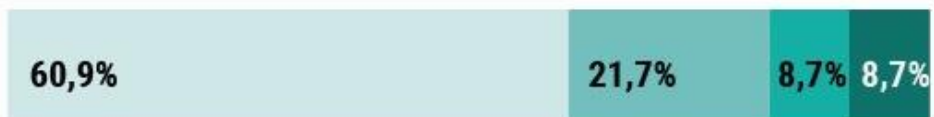
AANDEEL OVERHEID IN INKOMSTEN ORGANISATIE

■ <20% ■ 20-39% ■ 40-59% ■ >60%

LANDELIJKE GEMEENTEN

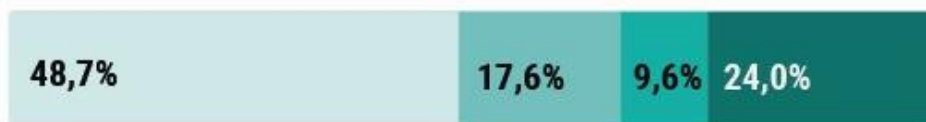
WOONGEMEENTEN

SEMI-STEDELIJKE GEMEENTEN

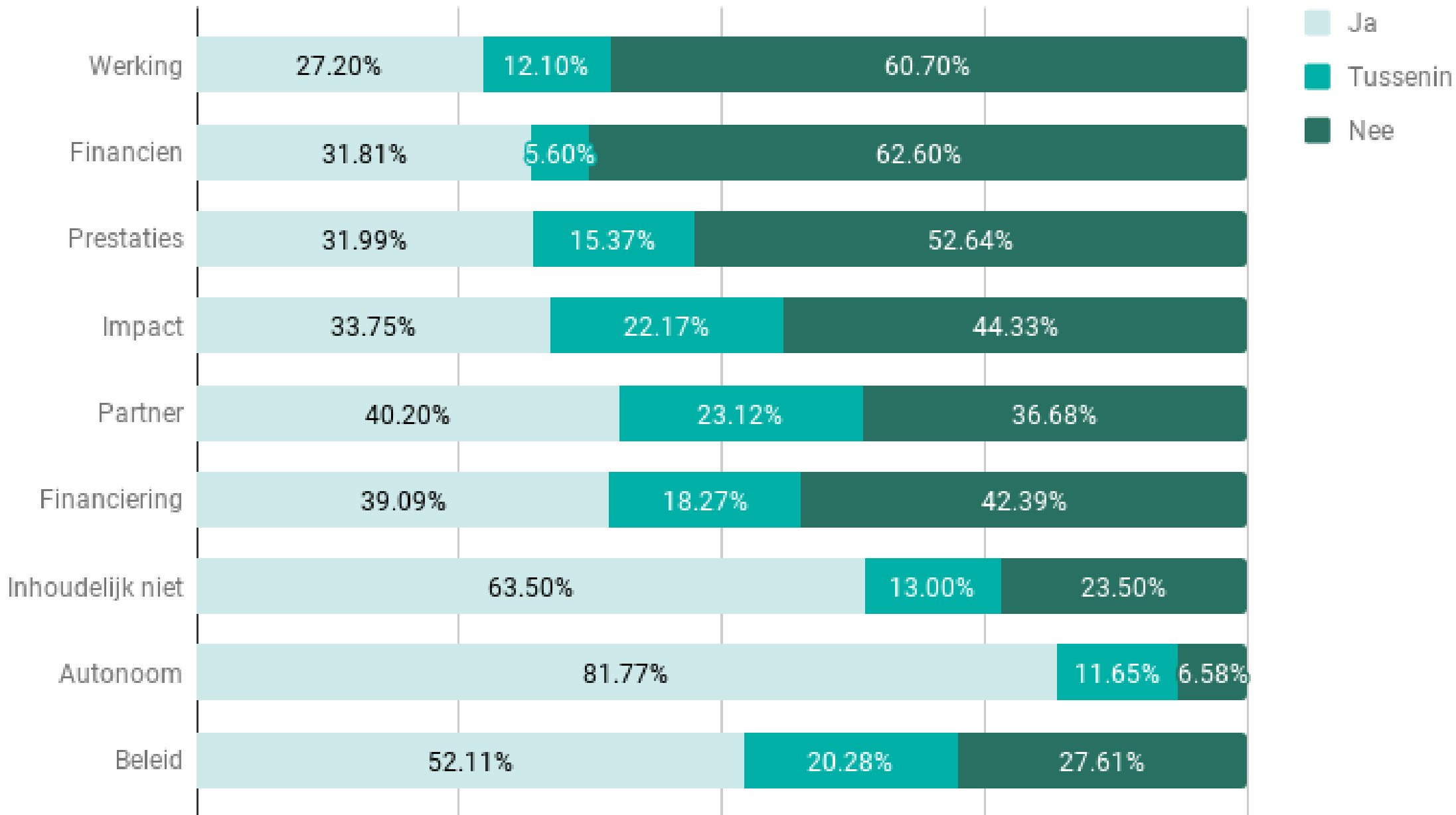
CENTRUMSTEDEN

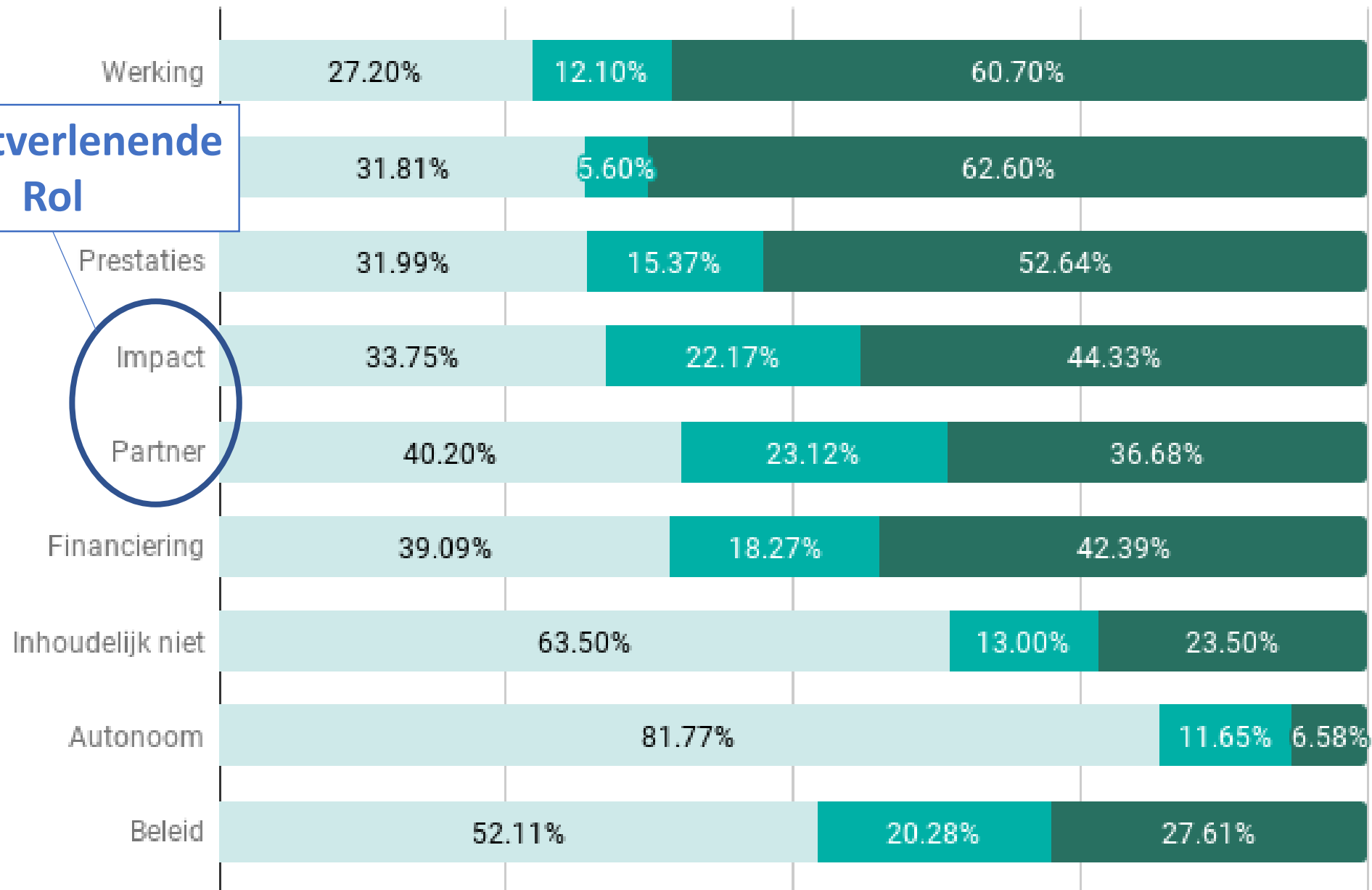
- **Centrumsteden:** groter percentage waarbij lokale overheid een merendeel van de middelen voorziet (24.06%). Statistisch is dit verband echter heel zwak.
- **Onmisbare bron van inkomsten?** Hoe hoger het aandeel van de overheid, hoe meer men de overheid ook ziet als onmisbare financier (sterke correlatie)

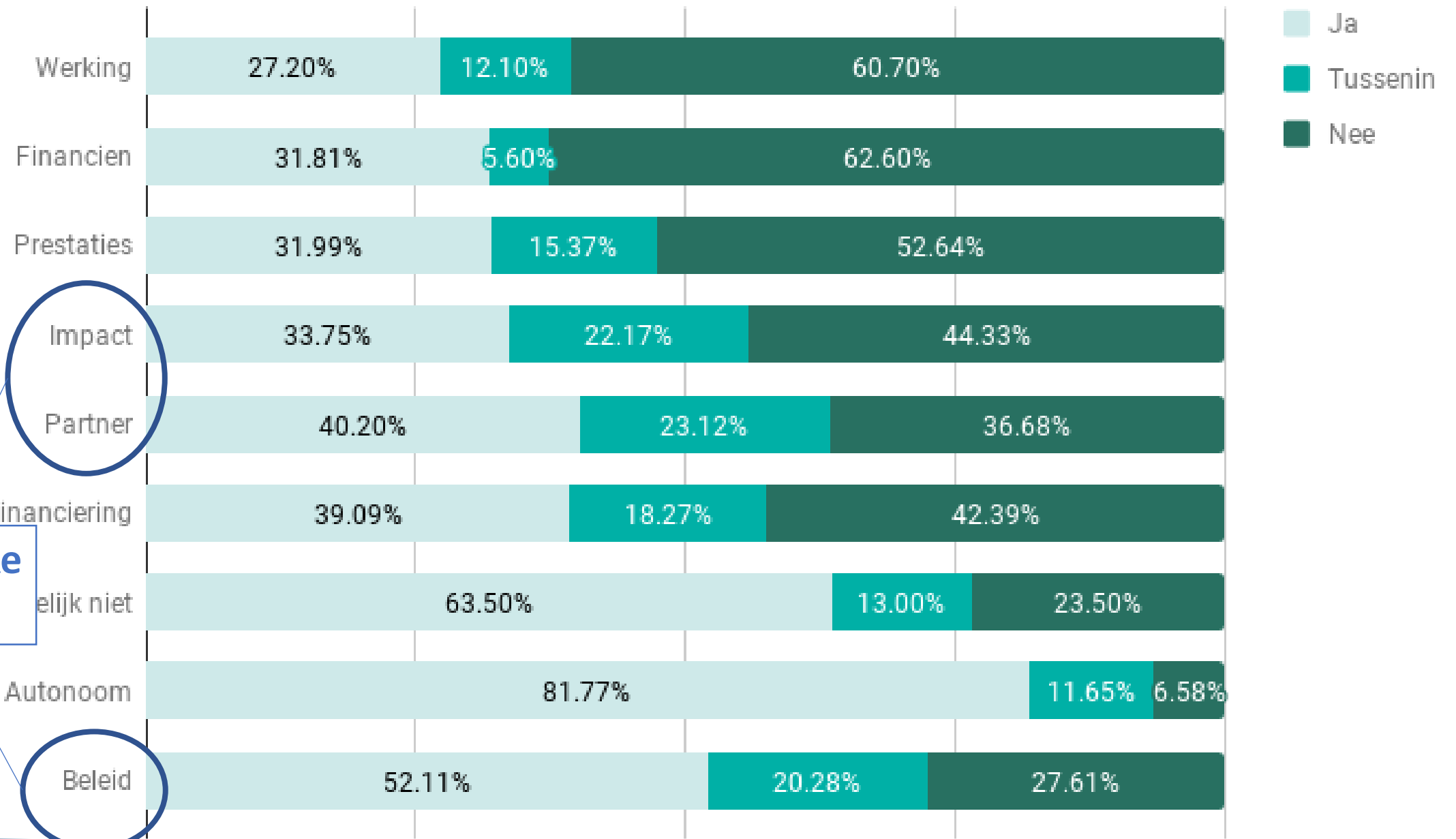

Dienstverlenende Rol

Politieke Rol

Impact
Partner

Beleid

CONTACTEN

68.9% heeft herhaaldelijk contact met lokale bestuurders of ambtenaren.

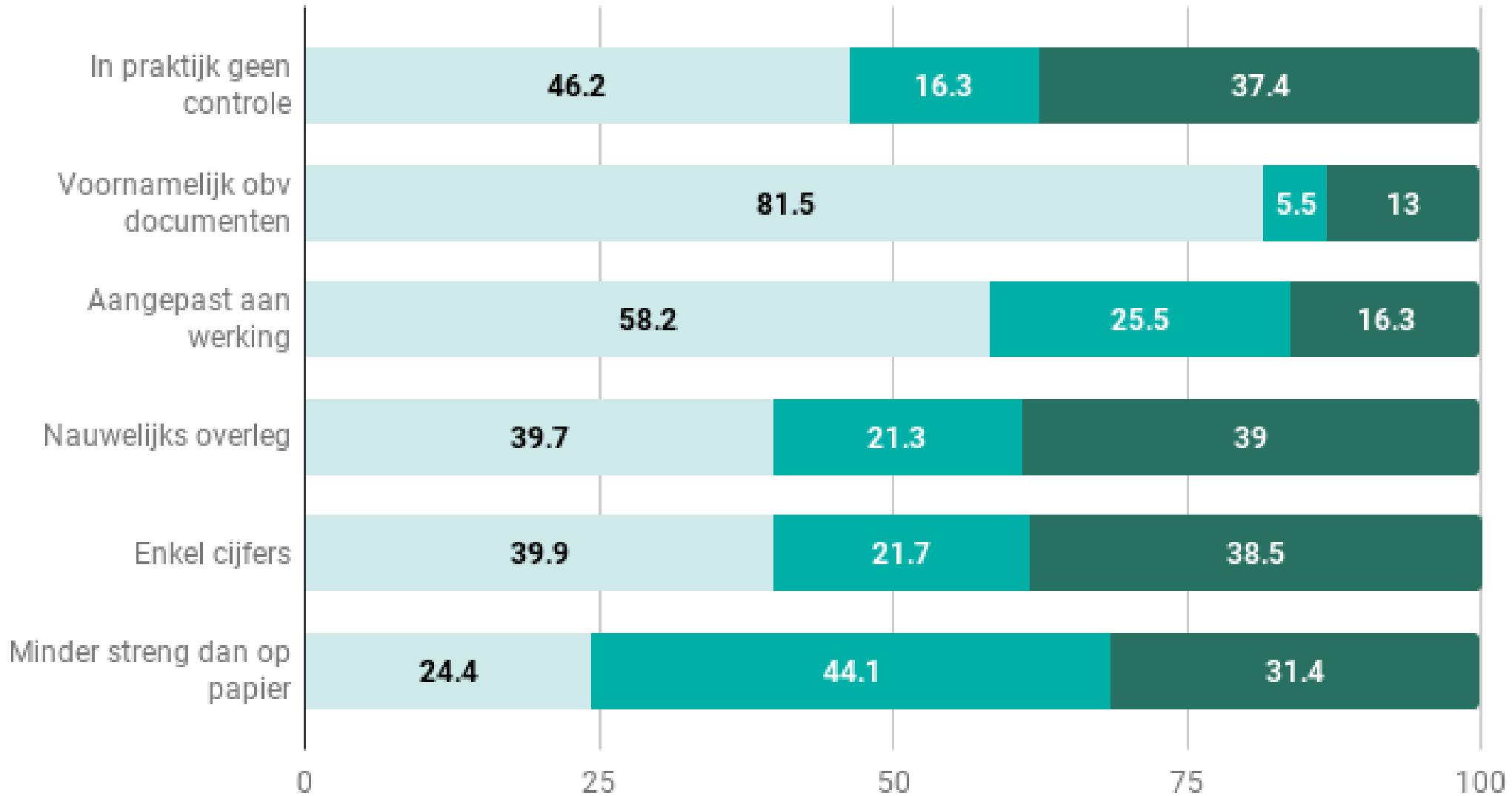

Hoe meer er contact gezocht wordt, hoe meer het gaat over “inhoud”, en niet zozeer over subsidies.

- om beslissingen beter te kunnen beïnvloeden
- zodat de overheid meer beroep doet op hun expertise
- zodat de overheid hen sneller informeert

Controle op de werking (voor 39.3% die controle krijgen)

Drie modellen, zwakke indicaties

1. Bureaucratische relatie?

- Lokale besturen zijn niet de oorzaak van eventuele administratieve last

2. Nieuw Publiek Management?

- Zwakke indicaties, zeker geen dominante verschuiving (in steden wel nog verder te onderzoeken)

3. New Public Governance?

- Sociaal kapitaal domineert, met faciliterende overheid
- Dienstverlening en politiek werk: interactie eerder ad hoc en occasioneel

Vaststellingen uit focusgroepen

- Vernieuwing is niet alleen een zaak van ‘nieuw middenveld’
  - Dorpsraad (trekker van nieuwe mobiliteit)
  - Vierde pijler organisatie (trekker van transitie)
- Vernieuwing en nieuwe MVO
  - soms uit interactie vanuit initiatief van lokale besturen (vooral mbt milieu, mobiliteit, armoede)
- Nuancering van ‘gescheiden werelden’
  - Veelzijdige rol ambtenaren (te onderzoeken in cases)

Vaststellingen uit focusgroepen

- Veroudering, uitdovend type vrijwilligers / bestuurders: geen nieuwe vaststelling. Impulsen van bovenaf: weinig lokale impact
- Andere types en meer lokale organisaties, andere types vrijwilligers
- Kind – gebonden organisaties: ‘booming business’
- De territoriale factor was en blijft sterk, ook impuls voor MVO
- Padafhankelijkheid, bvb inzake diversiteit
- Klassieke discussies over klassieke relaties blijven (ondersteuningsbeleid, werking van adviesraden,...) en lijken stereotiep

Algemeen besluit

- Groot gevoel van autonomie met verschillende vormen van lichte controle én lichte “samenwerking”
- Dominant beeld: eerder LAT – relatie
- Mogelijke verklaringen:
  - MVO vooral gericht op sociaal kapitaal
    - Betekenis van “samenwerken”, “partners”?
    - Controles op “prestaties”, vraag naar “impact”?
  - Lokale besturen: gericht op eigen werking en eigen doelstellingen

